

חזרה חדשה על אותה הסצינה. מלמטה אפשר להבחין ברעמת השיער של מאיר וייסגל. הוא אחד מגדולי היישוב הקופצים בשמחה מכסאותיהם, לפי פקודת פרמינג'ר, בהגיע בשורת החלוקה. "ראית את פול ניומן? הוא גם כן בחדר!" "טיפשה! פול ניומן עצור בעכו...". "את בעצמך טיפשה! לא שמעת שפרצו את הכלא והוא ברח? בטח בא לירושלים לכבוד הכרזת המדינה." קול עברי בוקע סוף־סוף מן הרמקולים. זהו יואל זילבר, עוזרו של אוטו הגדול: "אבקש מהשוטרים שאיש לא יגופף דגלים בשעת ההסרטה." וכעבור שניה: "אבקש מהשוטרים להוריד את כובעיהם!" הוא צודק. איזה מין אמת היסטורית זו תהיה אם יראו שוטרים ישראלים בנובמבר 1947? פרמינג'ר גיר מופיע לרגע על המרפסת. לפתע אורו עיניו. הוא ראה מספר ילדים שטיפסו על עץ, בדיוק מול המרפסת. זה אמנם לא נקבע מראש בתסריט, אבל לא לשוא יצאו לאוטו פרמינג'ר גיר מוניטין של במאי גדול. הוא מחליט לנצל את היזמה הברוכה של הנערים ומורה לכהן את האורות מחדש, כדי שאפשר יהיה לצלם גם את האשכול החי. עד שקצין משטרה נוטל את המיקרופון: "לא טפס יותר על העץ. זוהי בקשה מאת משטרת ישראל. נא לא לטפס יותר על העץ, כי הוא עלול להישרב!"

כוכב על הקרקע

הוא מייקל ווייג'ר, אחד משחקני אקסודוס, שירד ממדומי האולימפוס אל הקהל.

התסווה

סיימה את הצילומים ההמוניים. המשתתפים התייחסו בסלחנות לכל העניין, אולט משביקש הבמאי מהם שישירו את ההמנון הלאומי, עשו זאת במלוא הרצינות.

שעליכם להשמיד אותנו או לעזוב את בתיכם ולברוח. אנו קוראים לכם: הישארו איתנו! הישארו בבתיכם ובמולדתכם!" פרמינג'ר צועק להפסיק. בתור חזרה, זה איכשהו בסדר. אבל כאשר יתחילו להסריט על-אמת, הוא מצפה מכל אדם שיעשה את כל שביכולתו. בערך כמו אנגליה ערב קרב טרפאלגאר. זילבר ניגש שוב למיקרופון. הבוס אינו מרוצה מן התרועעות. "אנו נחזור שנית על התמונה. אבקש שהקהל ירע הרבה יותר, כשם שהריעו אתמול בתהרות הכדורגל."

את ידיו, עליכם לשמור על השקט. אתם, קבוצת האנשים העומדים למטה — שקט! שקט!" "הו!" עונה הקהל בקול גדול. "אם לא יהיה שקט", מודיע זילבר, "נפסיק את הצילום"

פרמינג'ר עצמו ניגש למיקרופון. "שקט!" הוא קורא בעברית. החשמלאי הראשי משרד פקודות באיטלקית לתריסר עובי דיו הפוזרים ליד זרקוריהם, מסביב למיגרש. קול אנגלי משי

★★★
50 ק"י עבור יריקת ילום הסצינה העיקרית נגמר. עוד מעט יתחילו בצילומים נוספים. "הפעם", הבטיח זילבר, "יהיה הקהל השחקן הראשי. נצלם רק את תגובות הקהל." בינתיים מתחילים הסכנאים לפרק את הבמות, ולהכין את המצלמות לזוויות חדשות של צילום. השעה כבר 11, ואני צמא. שלט קטן, כתוב אנגלית, מראה את הדרך אל קניינת צרית אקסודוס.

בכניסה לקניינה ניצבת גברת תקיפה מאד, לבושה מכנסיים. זוהי מזכירתו של פרמינג'ר, או משהו כזה. היא לא תתן לך להיכנס, אומר לי שוטר. הכניסה למקום מקודש זה היא רק לצחת הקבוצה של אקסודוס, לא לעובדי דים זמניים כמוני. אפילו לא לשוטרים שעזרו להשכיח סרר. נהג מספר: "הייתם צריכים לראות אותה אתמול, בהר ציון. היא ניגשה לשוטר אחד ומשכה בכוח מידו בקבוק מיץ שקיבל במזנון. אפילו את הסנדביץ לקחה מידו!" השוטר ששמר על הכניסה הפליט ברוגזה: "מתייחסים אלנו כמו אל הכושים באפריקה. חרשבים שקנו את כל המדינה, ושאתנו העבדים שלהם!" הנהג שקע בחלום־בהקיץ. "חמישים לירות הייתי נותן כדי לירוק לה בפרצוף!" לא העובדה שהמזכירה הנמרצת שמרה על המזנון הרגיזה אותו ואת השוטרים, כי אם הצורה המעליבה שבה גירשה אנשים שחשבו לתומם כי זהו מזנון רגיל, בו אפשר לקנות משהו אחרי שעות ארוכות של צילומים. ההסרטה התחדשה: תרועות, מחיאות־כפיים ובהצות — התקווה. אחר־כך באה ההגדרה. הכושים עשו את שלהם, הכושים יכולים לקבל את החרוים הצבעוניים.

ההגדרה

סיימה את המאורע. שתי משתתפות אלה עוקבות אחרי תוצאות ההגדרה, ששודרו במקול, כשכרטיסיהן בידיהן. הן לא זכו בהגדרה.

להשתתף בהסרמת צילום הכרזת המדינה במגרש הרוסים

מיע פקודה קצרה. כל האורות נדלקים. סוף־סוף הרגע הגדול מתקרב. המתח עולה. שוב בוקע קול מן הרמקולים: "הילדים אורה ויוסף רוזנבאום, אמא מהכה לכם ברחוב יפו."

★★★
"נכמז את ההגדרה!"

מסביב למרפסת, על במות ניידות מוגבהות, מרוכזות המצלמות. טכנאים עוברים בזהירות מבמה לשניה עשרה מטרים מעל לראשי ההמון. שכני אינו יכול להתאפק מלהשמיע חמסיר אנגלי גס מאד, אודות גבר מסוג קלייר, שחינה אהבים עם אשתו על כסא; הכסא נשבר והאקט נגמר באחיר. סתם ציניות, או שהוא באמת מקחה לראות את פרמינג'ר מסיים את הצילום באחיר? ברק הגדול מופיע. פרמינג'ר מסביר לו מה עליו לעשות, וזילבר מסביר לנו את חלקנו בתסריט. "עוד מעט יופיע לי גיי קוב על המרפסת. ברגע שיופיע, עליכם להריע. כשירים